

Alıştırma 18

Amaç: Okuduğumuz metinlerdeki anahtar kelimeleri bularak okuma hızımızı ve kavramamızı artırma, metnin bütününe anlama

Yapılışı: Metnin içerisindeki koyu kelimeleri hızla okuyarak anlamlı bir bütün oluşturun. Bu işlemi iki üç kez hızla tekrarlayıp, gün içinde başka metinlerde de uygulayalım.

Aslanlara meydan okudu, hayatı değişti

Turere, gergedanlar, zürafalar, sığır ve aslanlarla dolu bir milli parkın yakınında yaşıyordu. Parkın güney kısmı çitlerle tam çevrili olmadığından, parktaki aslanlar kaçıp halkın tek geçim kaynağı olan büyükbaş hayvanlara saldırıp onları parçalıyordu. Bölgedeki savaşçılar aslanlarla mücadelenin tek yolunu onları öldürmekte bulmuştu.

“Bir sabah kalktım, Sahip olduğumuz tek bir boğa vardı ve bir aslan ona saldırıp onu parçalamıştı. Kendimi çok kötü hissettim.”

Richard sadece kötü hissetmekle kalmayıp bu konuda ne yapabileceğini düşünmeye başladı. 9 yaşından beri babasının büyükbaş hayvanlarını gütmek onun göreviydi. Kabilede, 6-9 yaş arasındaki çocuklara böyle bir görev veriliyordu. Öncelikle ateşle ilgili bir çözüm düşündü, çünkü aslanların ateşten korktuğunu sanıyordu, ama öyle olmadığını keşfetti. “Pes etmedim. Devam ettim.”

İkinci fikri korkuluk kullanmak idi. “Ama aslanlar akıllıydı. İlk gün gelip bir baktılar ve o gün saldırmadan geri döndüler.” Aslanlar, ikinci gün geldiklerinde korkuluğun hala aynı yerde hareket etmeden durduğunu görünce bunun bir hile olduğunu anladılar ve yine çiti aşarak inekleri öldürdüler.

Richard boş zamanlarında elektrikli aletlerle oynamayı seviyordu. Onları parçalara ayırıp tekrar birleştiriyordu. Hatta bir gün annesinin yeni radyosuna da aynı şeyi yapınca elinden zor kurtulmuştu. “Olsun, elektroniği bu şekilde öğrendim”. Araba yedek parçalarından fanlar yapmıştı ve daha birçok ufak tefek buluşu vardı.

Bir akşam ahırda bir el feneriyle oynarken aslanların hareket halindeki ışıktan korktuğunu keşfetti. Bunun üzerinde çalışmaya başladı. Sonunda "aslan ışıkları" adını verdiği, el feneri parçalarından ve güneş enerjisiyle şarj olan pillerden ürettiği, aslanların yanıp sönen ışıkları görünce hızla korkup kaçıratan bir çit geliştirdi. Önce kendi bahçesine, sonra yandaki yaşlı teyzenin bahçesine, sonra köydeki diğer bahçelere kurduğu bu sistem, bir süre sonra bütün Kenya'da uygulanmaya başladı. Sadece aslanlar değil, filler, leoparlar, çıyanları da

51

kaçıratan buluşu sayesinde 11 yaşında Kenya'nın en iyi uluslararası okullardan birinden burs kazandı ve dünyanın da dikkatini çekmeyi başardı.

"Daha bir yıl öncesine kadar, Kenya'nın savanalarında inek güden bir çocukken, geçen uçaklara bakar ve bir gün onların içinde olmanın hayalini kurardım. İşte bugün o uçağın içinde buraya geldim".

Hikâyeye bakınca, yaratıcılık sürecinin en azından Turere için nasıl işlediğini analiz etmek mümkün:

- Ortada ciddi bir sorun var: Aslanların saldırısı.
- Sorumluluk duygusu var: Ailenin tek geçim kaynağı olan boğanın aslan tarafından saldırıya uğrayıp öldürülmesi.
- Harekete geçiren, yoğun bir his var: "Kendini çok kötü hissettim."
- Kötü hissetme var, ama çaresizlik ya da kadercilik yok, eyleme geçme var: "Ne yapabilirim?".
- Çocuğa küçük yaştan sorumluluk kazandırmak var: "6-9 yaş arası her çocuğa kabileden hayvanları gütmeye sorumluluğu veriliyordu"
- Gözlem, veri toplama, deneme yanılma ile farklı alternatifleri test etmeye dayalı bir araştırma süreci var: "Önce ateşi denedi ama bunun bir çözüm olmadığını gördü"
- Sebât var: "Ama pes etmedi".
- Merak ve geliştirici boş zaman faaliyetleri var ve içsel motivasyona sahip: "Boş zamanlarında elektrikli aletlerle oynamayı seviyordu".
- Sorunu tespit ettikten sonra çözüm geliştirme sürecinde yoğun bir çalışma var ve ardından gelen büyük, hatta uluslararası bir başarı... Turere, küçük yaşında, hayalini kurduğu uçağın içinde TED Konferansı'na konuşmacı olarak gitti.

Dr. Bahar Eriş

Hızlı okumada sırasıyla önce okuma hızı daha sonra kavrama oranı artmaktadır.

Hızlı okuma var olan okuma hızının artırılması değildir, yeni bir okuma şeklidir.

www.hizliokuyoruz.com